

การประเมินความสำเร็จของรายงานทางการเงิน โดยการบันทึกบัญชี
ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) กับการบันทึกบัญชีด้วยระบบมือ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่

Achievement Assessment of Financial Reports by Electronic
Local Administrative Accounting System (e-LAAS) and
Manual Accounting System of Sub-district Administrative
Organizations in Chiang Mai Province

สุมาลี ธิป่าหนาด¹

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความสำเร็จของ
รายงานทางการเงิน และศึกษาปัญหา อุปสรรค โดยการบันทึกบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์
(e-LAAS) กับการบันทึกบัญชีด้วยระบบมือ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่
โดยศึกษา 3 ระบบ ประกอบด้วย ระบบข้อมูลรายรับ ระบบข้อมูลรายจ่าย และระบบบัญชี

โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสรุปคำตอบจากแบบสอบถาม เป็นค่าร้อยละ
(Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของ
คำตอบในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการประเมินความสำเร็จของรายงานทางการเงินและ
ปัญหา อุปสรรค ในการบันทึกบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) กับการบันทึกบัญชี
ด้วยระบบมือ

จากการศึกษา พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ มีความสำเร็จของ
รายงานทางการเงิน โดยการบันทึกบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) มี 2 ระบบคือ
ระบบข้อมูลรายรับและระบบข้อมูลรายจ่าย อยู่ในระดับน้อย เพราะเกิดจากโปรแกรม

¹ บทความจากการค้นคว้าอิสระ ในหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชีการเงินและ
การธนาคาร มหาวิทยาลัยพายัพ ปีการศึกษา 2555, ที่ทำงาน องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ว
อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

ขัดข้องบ่อยทำให้การบันทึกบัญชีไม่ต่อเนื่อง โปรแกรมช้าในช่วงเวลาที่มีผู้ใช้งานจำนวนมาก และสัญญาณอินเทอร์เน็ตขัดข้อง ทำให้บันทึกข้อมูลไม่ได้ ส่วนระบบบัญชี อยู่ในระดับน้อยที่สุด เพราะเกิดจากงบประมาณทรัพย์สินไม่ได้ลงในระบบ ตั้งแต่เริ่มแรกทำให้ไม่ครบถ้วนทุกรายการ และหากไม่สามารถบันทึกบัญชีเป็นปัจจุบันได้ ก็ไม่สามารถปิดบัญชีได้ทันภายในวันที่ 30 กันยายนของทุกปี มีความยุ่งยากในการขอล้างระบบเพื่อบันทึกใหม่

ส่วนความสำเร็จของรายงานทางการเงิน โดยการบันทึกบัญชีด้วยระบบมือ ทั้ง 3 ระบบคือ ระบบข้อมูลรายรับ ระบบข้อมูลรายจ่ายและระบบบัญชี อยู่ในระดับความสำเร็จมากที่สุด ส่วนประเด็นทางปัญหา และอุปสรรค ต่อการบันทึกบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) อยู่ในระดับความสำเร็จน้อยที่สุด โดยส่วนใหญ่เกิดจากโปรแกรมที่ใช้ทำบัญชีเกิดปัญหาในการทำงานบ่อยครั้ง ส่วนปัญหาและอุปสรรคต่อการบันทึกบัญชีด้วยระบบมืออยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยส่วนใหญ่เกิดจากพนักงานบันทึกบัญชีมีไม่เพียงพอ และจากการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ทราบว่า การบันทึกบัญชีด้วยระบบมือ มีระดับความสำเร็จมากที่สุดในการรายงานทางการเงิน ซึ่งข้อมูลที่ได้จะนำไปเป็นแนวทางการวิจัยในครั้งต่อไป และนำไปสู่การบันทึกบัญชีที่เหมาะสมแก่องค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่หน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องต่อไป

คำสำคัญ การประเมินความสำเร็จ รายงานทางการเงิน การบันทึกบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) การบันทึกบัญชีด้วยระบบมือ องค์การบริหารส่วนตำบล

ABSTRACT

This independent study aims to assess the achievement of financial reports; and to study problems and obstacles of the Electronic Local Administrative Accounting System (e-LAAS) and the manual accounting system of sub-district administrative organizations in Chiang Mai Province. Three systems were studied include a revenue system, an expense system and an accounting system.

From data summary of questionnaires, the data analysis covered percentage mean and standard deviation of answers related to the achievement of financial reports, including problems and obstacles, with the e-LAAS and the manual accounting system.

The study results revealed the achievement of financial reports of most local administrative organizations as follows. The achievement of the financial reports by the e-LAAS in terms of a revenue system and an expense system was at the low level. The reasons were program errors resulting in inconsistently accounting records, slow performance during peak hours and poor Internet signals resulting in record suspension. The achievement of the financial reports by e-LAAS in term of an accounting system was at the lowest level because property registration statement had not previously been registered in the systems so all items had not been recorded. If the systems were not updated, the accounting was not closed within 30 September of each year and the system clearing request was complicated.

The achievement of financial reports by the manual accounting system in terms of all 3 systems i.e. a revenue system, an expense system and an accounting system was at the highest level. The problems and obstacles of the e-LAAS were at the lowest level, provided that most were caused by program errors very often. The problems and obstacles of the manual accounting system were at the lowest level due to an insufficient number of recording officers. From this study, it was found that the achievement of the manual accounting system was at the highest level. The finding will be a guideline for a next research and for proper accounting records of sub-district administrative organizations to ensure their efficient

and effective performance. This will benefit to organizations and related persons, both directly and indirectly.

Keyword Achievement Assessment, Financial Report, Electronic Local Administrative Accounting System (e-LAAS), Manual Accounting System, Department of Local Administration

1. บทนำ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นส่วนราชการที่จัดตั้งขึ้นใหม่ในสังกัดกระทรวงมหาดไทยมีบทบาทภารกิจสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการพัฒนาและให้คำปรึกษา แนะนำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การบริหารงานบุคคล การเงินการคลัง และการบริหารจัดการ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเข้มแข็ง และมีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ ทั้งนี้ อำนาจหน้าที่และโครงสร้างส่วนราชการ ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นไปตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2545 ปัจจุบันกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บันทึกบัญชีโดยใช้ระบบบันทึกบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) และระบบบันทึกบัญชีด้วยมือควบคู่กัน ทำให้ผู้รับผิดชอบงานดังกล่าวต้องทำงานซ้ำซ้อน ก่อให้เกิดปัญหาการทำงานไม่สำเร็จตามกำหนดเวลา

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 7,853 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวน 76 แห่ง เทศบาลนครจำนวน 27 แห่ง เทศบาลเมืองจำนวน 150 แห่ง เทศบาลตำบลจำนวน 1,901 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 5,697 แห่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ (กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา) จำนวน 2 แห่ง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2554)

จังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 211 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวน 1 แห่ง เทศบาลนครจำนวน 1 แห่ง เทศบาลเมืองจำนวน 2 แห่ง เทศบาลตำบลจำนวน 94 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 113 แห่ง สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่), ตุลาคม 2554

(และสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ได้สรุปข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่บันทึกบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ไม่เป็นปัจจุบัน จำนวน 97 แห่ง ประกอบด้วย เทศบาลนครจำนวน 1 แห่ง เทศบาลเมืองจำนวน 1 แห่ง เทศบาลตำบลจำนวน 30 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 65 แห่ง มีการปกครองสำนักงานส่งเสริมท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่, 2554

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการประเมินความสำเร็จของรายงานทางการเงิน โดยการบันทึกบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์กับการบันทึกบัญชีด้วยระบบมือขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่และศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะต่างๆ จากผู้ใช้งานในระบบ เพื่อให้ผู้สนใจ และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำบัญชีขององค์การบริหารส่วนตำบล นำไปพัฒนาและปรับปรุง รวมถึงแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในการจัดทำบัญชีขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อประเมินความสำเร็จของรายงานทางการเงิน โดยการบันทึกบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) กับการบันทึกบัญชีด้วยระบบมือ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่

2.2 เพื่อศึกษาปัญหาของการบันทึกบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) กับการบันทึกบัญชีด้วยระบบมือขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่

3. ขอบเขตของการศึกษา

3.1 ขอบเขตของเนื้อหา

ผู้ศึกษาจะทำการศึกษาระบบบันทึกบัญชี 3 ระบบ ประกอบด้วยระบบข้อมูลรายรับ ระบบข้อมูลรายจ่าย และระบบบัญชี จากระบบบันทึกบัญชี 5 ระบบ โดยจะไม่ศึกษา ระบบงบประมาณและการบริหารระบบ เนื่องจากระบบงบประมาณเป็นระบบที่ต้องตราข้อบัญญัติขึ้นก่อน ถึงจะทำการรับ - จ่ายเงินทุกประเภทได้ ส่วนการบริหารระบบเป็นการทำครั้งแรกก่อนการใช้งานระบบต่างๆ

3.2 ขอบเขตของประชากร

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 11 แห่ง สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่), 2554 ได้แก่ อำเภอเมือง 2 แห่ง อำเภอดอยหล่อ 3 แห่ง อำเภอดอยหล่อ 1 แห่ง อำเภอแม่แจ่ม 9 แห่ง อำเภอเชียงดาว 3 แห่ง อำเภอเวียงแหง 3 แห่ง อำเภอดอยสะเก็ด 2 แห่ง อำเภอแม่แตง 10 แห่ง อำเภอแมริม 7 แห่ง อำเภอสะเมิง 4 แห่ง อำเภอฝาง 8 แห่ง อำเภอไชยปราการ 2 แห่ง อำเภอแม่อาย 6 แห่ง อำเภอพร้าว 4 แห่ง อำเภอสันป่าตอง 10 แห่ง อำเภอแม่วาง 5 แห่ง อำเภอสันกำแพง 5 แห่ง อำเภอแม่ออน 6 แห่ง อำเภอหางดง 7 แห่ง อำเภอฮอด 4 แห่ง อำเภอดอยเต่า 5 แห่ง อำเภออมก๋อย 6 แห่ง อำเภอสารภี 1 แห่ง

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

4.1 ทำให้ทราบข้อมูลการบันทึกบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) กับการบันทึกบัญชีด้วยระบบมือ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่

4.2 ทำให้ทราบถึงปัญหา และอุปสรรคในการบันทึกบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) กับการบันทึกบัญชีด้วยระบบมือ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่

4.3 นำข้อมูลที่ได้รับ ไปเสนอแนะผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำบัญชีขององค์การบริหารส่วนตำบล นำไปพัฒนาและปรับปรุง การจัดทำบัญชีขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

5. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

5.1 การรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 (กระทรวงมหาดไทย, 2547)

ระเบียบซึ่งว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารงานด้านการเงินเป็นแนวเดียวกัน ซึ่งได้กล่าวถึงข้อกำหนดในการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การเบิกเงิน การกักเงิน การตรวจ

และการอนุมัติฎีกา ข้อกำหนดในการจ่ายเงิน เงินสะสม การถอนคืนเงินรายรับและการจำหน่ายหนี้สูญ และการตรวจเงิน โดยมีสาระสำคัญเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ดังต่อไปนี้

1) บรรดาแบบพิมพ์และเอกสารใด ๆ ที่ใช้ในการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การถอนเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนแบบบัญชีและทะเบียนต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด เว้นแต่จะมีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

2) บรรดาเงินที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับไว้เป็นกรรมสิทธิ์ ให้นำส่งเป็นเงินรายได้ทั้งสิ้น ห้ามมิให้กันไว้เป็นเงินฝาก หรือเงินนอกงบประมาณ เว้นแต่จะมีกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ คำสั่งหรือหนังสือสั่งการกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

3) การรับเงินให้รับเป็นเงินสด การรับเงินเป็นเช็ค หรือดราฟต์ หรือตราสารอย่างอื่นให้ปฏิบัติตามวิธีการที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

4) การรับเงินให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกไปเสร็จรับเงินให้แก่ผู้ชำระเงินทุกครั้ง เว้นแต่การรับเงินที่มีเอกสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระบุจำนวนเงินที่ชำระอันมีลักษณะ เช่นเดียวกับใบเสร็จรับเงิน ซึ่งเอกสารดังกล่าวจะต้องมีการควบคุมจำนวนที่รับจ่ายทำนองเดียวกับใบเสร็จรับเงิน และการรับเงินตามฎีกาเบิกเงินจากหน่วยงานคลัง

5) ให้ใช้ใบเสร็จรับเงินเล่มเดียวกันรับเงินทุกประเภท เว้นแต่ เงินประเภทใดมีการรับชำระเป็นประจำและมีจำนวนมากรายจะแยกใบเสร็จรับเงินเล่มหนึ่งสำหรับการรับเงินประเภทหนึ่งก็ได้

6) ให้หน่วยงานคลังบันทึกเงินที่ได้รับในสมุดเงินสด ภายในวันที่ได้รับเงินสด เช็คหรือดราฟต์ หรือตราสารอย่างอื่น นั้น โดยแสดงให้เห็นทราบว่า ได้รับเงินตามฎีกา ใบเสร็จรับเงิน หรือเอกสารอื่น เล่มใด เลขที่ใด จำนวนเท่าใด

7) ในกรณีที่มีการรับเงินภายหลังกำหนดเวลาปิดบัญชีสำหรับวันนั้นแล้ว ให้บันทึกการรับเงินในวันนั้นและเก็บเงินสดในตู้নিরায়

8) เงินประเภทใดมีใบเสร็จรับเงินวันหนึ่ง ๆ หลายฉบับ จะรวมรับเงินประเภทนั้นตามสำเนาใบเสร็จทุกฉบับมาบันทึกในบัญชีรายการเดียวกันได้ โดยให้แสดงให้เห็นว่าเป็น

เงินรับตามใบเสร็จเลขที่ใด ถึงเลขที่ใด จำนวนเงินรวมทั้งสิ้นเท่าใด ไว้ด้านหลังสำเนาใบเสร็จรับเงินฉบับสุดท้าย

การจ่ายเงิน กำหนดให้การจ่ายเงินปฏิบัติดังต่อไปนี้

- 1) การจ่ายเงินให้แก่เจ้าหนี้หรือผู้มีสิทธิให้จ่ายเป็นเช็ค กรณีจำเป็นที่ไม่อาจจ่ายเป็นเช็คได้ให้จัดทำใบถอนเงินฝากธนาคารเพื่อให้ธนาคารออกตั๋วแลกเงินสั่งจ่ายให้เจ้าหนี้หรือผู้มีสิทธิ
- 2) หากเจ้าหนี้หรือผู้มีสิทธิรับเงินไม่มารับเช็คภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่วันสั่งจ่าย ให้ยกเลิกเช็คนั้น หากมีการยกเลิกเช็คดังกล่าวเกินสามครั้ง ต้องรายงานเหตุผลให้ผู้บริหารท้องถิ่นทราบ
- 3) การเขียนหรือพิมพ์จำนวนเงินในเช็คที่เป็นตัวอักษรอย่าให้มีช่องว่างที่จะเขียน หรือพิมพ์จำนวนเงินเพิ่มเติมได้ และให้ขีดเส้นตรงหลังชื่อสกุล ชื่อบริษัท หรือห้างหุ้นส่วน จนขีดคำว่า “หรือผู้ถือ” หรือ “หรือตามคำสั่ง” แล้วแต่กรณีโดยมิให้มีการเขียนหรือพิมพ์ชื่อบุคคลอื่นเพิ่มเติมได้อีก
- 4) การจ่ายเงินทุกกรณี ถ้าผู้จ่ายมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องหักภาษีใด ๆ ไว้ ณ ที่จ่ายเพื่อนำส่งส่วนราชการใด ให้ดำเนินการตามกฎหมายนั้น
- 5) เงินที่ขอเบิกจากหน่วยงานคลังเพื่อการใดให้นำไปจ่ายได้เฉพาะเพื่อการนั้นเท่านั้น จะนำไปจ่ายเพื่อการอื่นไม่ได้
- 6) การจ่ายเงินให้แก่เจ้าหนี้หรือผู้มีสิทธิรับเงินทุกรายการ จะต้องมียุทธศาสตร์การจ่ายไว้เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ
- 7) หลักฐานการจ่ายเงินจะต้องพิมพ์หรือเขียนด้วยหมึก การแก้ไขหลักฐานการจ่ายให้ขีดฆ่าแล้วพิมพ์หรือเขียนใหม่แล้วให้ผู้รับเงินลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกแห่ง
- 8) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเก็บรักษาหลักฐานการจ่ายซึ่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินยังไม่ได้ตรวจสอบไว้ในที่ปลอดภัย อย่าให้ชำรุด สูญหาย หรือเสียหายได้ และเมื่อได้ตรวจสอบแล้วก็ให้เก็บอย่างเอกสารธรรมดา
- 9) การจ่ายเงิน ถ้าผู้มีสิทธิรับเงินไม่สามารถรับเงินด้วยตนเองได้ จะมอบฉันทะให้ผู้อื่นเป็นผู้รับแทน เมื่อได้รับอนุญาตจากหัวหน้าหน่วยงานคลังแล้วก็ให้กระทำได้

นอกเหนือจากด้านการรับ จ่ายเงิน ยังกล่าวถึงสาระสำคัญที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดทำเพื่อการตรวจเงิน ดังนี้

- 1) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำบัญชีและทะเบียนรายรับรายจ่าย รวมทั้งสรรพบัญชีหรือทะเบียนอื่นใดตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด
- 2) ให้หัวหน้าหน่วยงานคลังทำรายงานแสดงรายรับรายจ่าย และงบทดลองเป็นรายเดือน เสนอปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำเสนอผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อทราบ ในฐานะหัวหน้าผู้บังคับบัญชา และส่งสำเนาให้ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ส่งนายอำเภอ
- 3) ให้หัวหน้าหน่วยงานคลังจัดทำงบแสดงฐานะการเงิน และงบอื่น ๆ ตามแบบที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด เพื่อส่งให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ภูมิภาคตรวจสอบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปี และส่งสำเนาให้ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ส่งนายอำเภอ
- 4) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศสำเนางบแสดงฐานะการเงินและงบอื่นๆ โดยเปิดเผยเพื่อให้ประชาชนทราบ ณ สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเวลาอันสมควร

5.2 คุณลักษณะระบบบัญชี

คุณลักษณะของระบบบัญชีทั่วไปที่นำมาใช้ในงานบัญชีนั้น ควรมีคุณลักษณะของระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่สำคัญ (อรรถพล ตรีตานนท์, 2539 หน้า 139) ดังนี้

ความถูกต้อง (Correct) คือ ผลลัพธ์ทางการบัญชี เช่น งบดุล งบกำไรขาดทุน งบกำไรสะสม งบแสดงการเปลี่ยนแปลงฐานะทางการเงิน และงบเปรียบเทียบแสดงอัตราส่วนต่างๆ ซึ่งผ่านกระบวนการประมวลผล โดยระบบสามารถให้ผลลัพธ์ที่ถูกต้องเชื่อถือได้

ความสอดคล้อง (Consistent) คือ ระหว่างระบบคอมพิวเตอร์กับระบบบัญชีต้องมีความเข้ากันได้ และไม่ขัดกัน โดยสามารถทำงานด้วยประสิทธิภาพที่คงที่

ทันเวลา (Timely) คือ ข้อมูลมีคุณค่าทางเวลาเข้ามาเกี่ยวข้องถ้าบริษัทไม่สามารถหาข้อมูลได้ทันเวลา บริษัทก็อาจจะเสียโอกาสไป ระบบโปรแกรมที่มีประสิทธิภาพคือ ระบบจะต้องจัดสรรให้ได้สารสนเทศเมื่อผู้ต้องการในเวลาที่ต้องการ

สามารถเชื่อมต่อกับระบบอื่นได้ (Connection) เพื่อให้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีมีประสิทธิภาพสูงสุด เช่น ระบบสารสนเทศผู้บริหาร

ความเป็นปัจจุบัน (Current) ข้อมูลอาจมีการปรับเปลี่ยนไปได้เรื่อยๆ ตามข้อมูลที่เปลี่ยนแปลง เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การรับเข้าและออกสินค้าคงคลังจะต้องเปลี่ยนไปเรื่อยๆ ในแต่ละช่วงเวลา ข้อมูลที่ตรงตามความเป็นจริงในปัจจุบันจะมีค่ามากกว่าข้อมูลที่เป็นอดีต ระบบโปรแกรมสำเร็จรูปที่ดี ต้องสามารถยืดหยุ่นให้มีการเปลี่ยนค่าในปัจจุบัน

5.3 การประเมินความสำเร็จของรายงานทางการเงิน (กลุ่มพัฒนาระบบบัญชี สำนักบริหารการคลังท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2547)

คือ การประเมินการบันทึกบัญชีในระบบข้อมูลรายรับ ระบบข้อมูลรายจ่าย และระบบบัญชีเป็นปัจจุบันมีความครบถ้วนถูกต้อง เชื่อถือได้ของข้อมูลและตัวเลขต่างๆ ทางการเงิน

1) ระบบข้อมูลรายรับ การรับเงินทุกประเภทออกใบเสร็จรับเงิน จัดทำใบนำส่งเงิน สมุดเงินสดรับ และทะเบียนเงินรายรับ

2) ระบบข้อมูลรายจ่าย มีการจัดทำฎีกา จัดทำรายงานการจัดทำเช็คทุกครั้งที่มีการจ่ายเงิน และบันทึกในสมุดเงินสดจ่าย ทะเบียนรายจ่ายตามงบประมาณ นอกงบประมาณ ทะเบียนจ่ายเงินเดือนและค่าจ้าง ทะเบียนเงินยืม ทะเบียนคุมการจ่ายเช็ค

3) ระบบบัญชี มีการนำใบนำส่งเงิน และรายงานการจัดทำเช็คมาจัดทำรายงานสถานะการเงินประจำวัน ทำใบผ่านรายการบัญชีทั่วไป และมาตรฐาน 1, 2, 3 บัญชีแยกประเภท งบทดลอง งบกระทบยอดบัญชีเงินฝากธนาคาร ทะเบียนคุมเงินมัดจำประกัน สัญญา กระดาษทำการกระทบยอดรายจ่ายตามงบประมาณ (จ่ายจากเงินรายรับ) กระดาษทำการกระทบยอดงบประมาณคงเหลือ กระดาษทำการกระทบยอดการก่อหนี้ผูกพัน

กระดาษทำการกระทบยอดรายจ่าย (จ่ายจากเงินสะสม) งบทะเบียนทรัพย์สิน งบแสดงฐานะการเงิน

5.4 ความหมายของระบบบันทึกบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (e-LAAS)

ประกอบด้วย 5 ระบบ (กลุ่มพัฒนาระบบบัญชี สำนักบริหารการคลังท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2554)

1) ระบบงบประมาณ เป็นระบบเริ่มต้น เนื่องจากการรับเงิน การเบิกจ่ายเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีฐานงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลเบื้องต้นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ค่าแถม บันทึกหลักการและเหตุผลร่างข้อบัญญัติ ร่างประมาณการงบประมาณเฉพาะกิจการ อนุมัติข้อบัญญัติ การโอนและการเปลี่ยนแปลงงบประมาณ รายงานและฐานข้อมูลสำหรับตั้งงบประมาณ โดยทำงานผ่านหน้าจอ ซึ่งเมื่อเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลแล้ว จะสามารถพิมพ์รายงานประมาณการรายรับ รายงานรายละเอียดประมาณการรายรับ รายงานประมาณการรายจ่าย รายงานรายละเอียดประมาณการรายจ่าย ข้อบัญญัติงบประมาณการรายจ่าย รายงานประมาณการเฉพาะกิจการ รายงานยอดงบประมาณคงเหลือ (งบทั่วไป) รายงานการโอนเปลี่ยนแปลง รายงานยอดรายรับจริง และรายงานรายจ่ายจริงแยกตามหมวด

2) ระบบข้อมูลรายรับ เป็นระบบที่บันทึกเกี่ยวกับการรับเงินทุกประเภท ประกอบด้วย การรับเงินที่เป็นรายรับ การรับเงินที่ไม่เป็นรายรับ เงินกู้ รับแจ้งเงินอุดหนุน ระบุวัตถุประสงค์และเฉพาะกิจ เงินอุดหนุนทั่วไป GFMS จัดทำใบนำส่งเงิน คั่นหารายการที่รับเงินแล้ว และฐานข้อมูลผู้ชำระภาษี ซึ่งเมื่อบันทึกข้อมูลแล้วจะสามารถพิมพ์ทะเบียนเงินรายรับ สมุดเงินสดรับ รายงานประจำรายไตรมาส รายงานใบเสร็จรับเงินที่ยังไม่ได้จัดทำใบนำส่งเงิน รายงานยกเลิกใบเสร็จรับเงิน และรายงานการจัดทำใบนำส่งประจำวัน

3) ระบบข้อมูลรายจ่าย เป็นระบบที่บันทึกเกี่ยวกับการจ่ายเงิน ประกอบด้วย การสร้างโครงการเงินสะสม จัดทำขอซื้อขอจ้าง จัดทำเอกสารแนบท้ายสัญญา จัดทำฎีกา จัดทำเช็ค ยืมเงินงบประมาณ ยืมเงินสะสม คืนหรือริบเงินประกัน สมุดเงินสดจ่ายหรือทะเบียนต่างๆ และฐานข้อมูลเงินเดือนหรือบำนาญ ซึ่งเมื่อบันทึกข้อมูลแล้ว

จะสามารถพิมพ์ทะเบียนรายจ่ายตามงบประมาณ นอกงบประมาณ สมุดเงินสดจ่าย รายงานการก่อหนี้ผูกพัน รายงานการจัดทำเช็ค และทะเบียนลูกหนี้เงินยืมงบประมาณ

4) ระบบบัญชี ประกอบด้วย รายการกันเงิน ณ วันสิ้นปี การปรับปรุงบัญชี ไสว่งเงินที่ใช้จ่ายจากเงินสะสม งานบัญชีทุกสิ้นเดือนและปี รายงานงบการเงินฐานข้อมูลเงินรับฝาก และทะเบียนทรัพย์สิน ซึ่งเมื่อบันทึกข้อมูลแล้ว สามารถดูรายงานสถานะการเงินประจำวัน รายงานรับ - จ่ายเงินสด รายงานกระแสเงินสด งบทดลอง รายงานงบทดลองเงินฝากธนาคาร กระดาษทำการกระทบบยอดรายจ่ายตามงบประมาณ (จ่ายจากรายรับ) กระดาษทำการกระทบบยอดงบประมาณคงเหลือ กระดาษทำการกระทบบยอดการก่อหนี้ผูกพัน กระดาษทำการกระทบบยอดรายจ่าย (จ่ายจากเงินสะสม) บัญชีแยกประเภท รายงานทะเบียนทรัพย์สิน และงบแสดงฐานะการเงิน

5) การบริหารระบบ เป็นระบบที่ต้องกำหนดก่อนการเริ่มใช้งานระบบอื่น ซึ่งประกอบด้วยการจัดการสิทธิ์ผู้ใช้งาน การกำหนดค่าตั้งต้น การจัดการฐานข้อมูล และรายงานซึ่งเมื่อบันทึกข้อมูลแล้ว สามารถดูรายงานรายชื่อและข้อมูลผู้ใช้งานในกลุ่มผู้ใช้ รายงานรายชื่อและข้อมูลหมู่ถนนซอย และรายงานรายชื่อและข้อมูลหน่วยงานภายใต้สังกัด

ผู้ใช้งานสามารถทำธุรกรรมผ่านระบบ online จากหน่วยงานต้นสังกัดผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามสิทธิ ส่วนงานรับผิดชอบภายใต้ระบบความปลอดภัยสูงจากส่วนกลาง ผู้ใช้ระบบสามารถทำการบันทึกการรับชำระเงินประเภทต่างๆ ที่เป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากนั้นระบบจะทำการออกใบเสร็จจรวมถึงจัดทำรายงานและทะเบียนการควบคุมงบประมาณต่างๆ ให้โดยอัตโนมัติโดยที่ทะเบียนคุมงบประมาณและรายงานต่างๆจะสามารถเรียกดูได้ทุกช่วงเวลาตามที่ต้องการ แต่จะสามารถเรียกดูได้ตามสิทธิของผู้ใช้ระบบเท่านั้น ในกรณีที่ต้องปรับปรุงรายการหรือเพิ่มลดรายการบันทึกบัญชีก็สามารถดำเนินการได้โดยง่ายเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อทั้งบุคลากรและผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.5 ระบบบันทึกบัญชีด้วยมือ (Manual Accounting System) (กลุ่มพัฒนาระบบบัญชี สำนักบริหารการคลังท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 2547)

ระบบงบประมาณ

ต้องจัดทำร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล โดยให้นายกองการบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น เป็นผู้เสนอร่างให้กับสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายอำเภอให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล และให้นายกองการบริหารส่วนตำบลลงชื่อและประกาศเป็นข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

ระบบงบประมาณจึงเป็นระบบเริ่มต้น ของระบบข้อมูลรายรับ ระบบข้อมูลรายจ่าย และระบบบัญชี เพราะต้องมีข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลก่อนถึงจะรับ – จ่ายเงินได้

ระบบข้อมูลรายรับ

1) การรับเงินทุกประเภทให้จัดทำใบนำส่งเงิน เพื่อเป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี และให้นำเงินที่ได้รับนำฝากธนาคารทั้งจำนวน หากองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีพื้นที่ทางไกล การคมนาคมไม่สะดวก ไม่สามารถนำฝากธนาคารได้เป็นประจำทุกวัน ให้บันทึกยอดเงินสดคงเหลือในสมุดเงินสดรับ และเก็บรักษาเงินสดในตู้নিরภัย และวันทำการสุดท้ายของสัปดาห์ให้นำเงินสดดังกล่าวมาฝากธนาคาร

2) การจัดทำใบนำส่งเงิน ให้แสดงรายการรับเงินทุกประเภทตามที่กำหนด เพื่อเป็นหลักฐานในการบันทึกในทะเบียนเงินรายรับ และสมุดเงินสดรับ รวมทั้งแสดงการรับดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารและการรับเงินที่โอนผ่านธนาคาร

3) ทะเบียนเงินรายรับ ใช้บันทึกการรับเงิน ตามข้อบังคับงบประมาณรายจ่าย และเงินอุดหนุนที่รัฐบาลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภท

ระบบข้อมูลรายจ่าย

1) การจ่ายเงินทุกรายการให้จ่ายเป็นเช็ค (ห้ามนำเงินที่ได้รับในแต่ละวันไปจ่าย) โดยจัดทำรายงานการจัดทำเช็ค ให้เขียนเช็ค เรียงตามเลขที่เช็ค โดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ว่าด้วยการรับเงินเป็นเช็คหรือตัวแลกเงิน วิธีการเขียนเช็คสั่งจ่ายเงินและการมอบฉันทะในการรับเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541

2) ในกรณีที่มีค่าใช้จ่ายวงเงินที่ต่ำกว่า 5,000 บาทเกิดขึ้น เช่นค่ารักษาพยาบาล ค่าช่วยการศึกษาบุตร ให้จัดทำเช็คส่งจ่ายในนามผู้มีสิทธิ โดยขีดฆ่าคำว่า “หรือผู้ถือ”

3) เมื่อผู้บริหารได้ลงนามอนุมัติในเช็คและรายงานการจัดทำเช็ค ให้บันทึกในสมุดเงินสดจ่ายตามเงินที่ได้รับอนุมัติ หากมีกรณีที่ผู้มีสิทธิไม่สามารถมารับเงินในวันที่อนุมัติ ให้หมายเหตุในรายงานคงเหลือประจำวัน

4) ทะเบียนรายจ่ายตามงบประมาณ นอกงบประมาณ ให้บันทึกทุกครั้งที่มีการจ่ายเงิน

ระบบบัญชี

1) ปิดบัญชีประจำทุกสิ้นเดือน โดยใช้ใบผ่านรายการบัญชีมาตรฐานหนึ่งเพื่อเป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชีจากสมุดเงินสดรับ ใบผ่านรายการบัญชีมาตรฐานสองเพื่อเป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชีจากสมุดเงินสดจ่าย และใบผ่านรายการบัญชีมาตรฐานสามเพื่อเป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชีจากทะเบียนเงินรายรับ เพื่อผ่านรายการไปเข้าบัญชีแยกประเภท

2) ทุกสิ้นเดือนปิดทะเบียนรายจ่ายตามงบประมาณ

3) จัดทำรายงานทางการเงินประจำทุกสิ้นเดือน ซึ่งประกอบด้วย รายงานรับ-จ่ายเงินสด งบทดลอง รายงานงบทดลองเงินฝากธนาคาร กระดาษทำการกระทบยอดรายจ่ายตามงบประมาณ (จ่ายจากเงินรายรับ) กระดาษทำการกระทบยอดงบประมาณคงเหลือ กระดาษทำการกระทบยอดการก่อหนี้ผูกพัน กระดาษทำการกระทบยอดรายจ่าย (จ่ายจากเงินสะสม) งบทะเบียนทรัพย์สิน งบแสดงฐานะการเงิน

การบริหารระบบ

การบริหารระบบ เป็นระบบที่ต้องกำหนดก่อนการเริ่มใช้งานระบบอื่น เพราะเป็นการกำหนดหน้าที่ แบ่งแยกการทำงานในระบบต่างๆ

5.6 ระบบสารสนเทศทางการบัญชี (ศรีณย์ ชูเกียรติ, 2550)

ระบบสารสนเทศทางการบัญชี (Accounting Information System) หมายถึง ระบบสารสนเทศประเภทหนึ่งในองค์กรที่ทำหน้าที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรายการค้าและกิจกรรมทางธุรกิจขององค์กรมาทำการประมวลผลเพื่อให้ได้สารสนเทศในการตัดสินใจ รวมถึงการจัดให้มีการควบคุมภายในอย่างเพียงพอเพื่อรักษา

สินทรัพย์ของกิจการและความถูกต้องน่าเชื่อถือของสารสนเทศที่ได้จากระบบ สารสนเทศที่ดีมีประโยชน์และอยู่ในรูปแบบที่มีความหมายสำหรับการตัดสินใจนั้นต้องมีคุณสมบัติด้วยกัน 6 ประการ ดังต่อไปนี้

- 1) ความเกี่ยวข้อง (Relevance) สารสนเทศที่ช่วยลดความไม่แน่นอนของปัญหา และทำให้ผู้ทำการตัดสินใจ สามารถคาดการณ์ หรือยืนยัน หรือแก้ไขความคาดหวังก่อนหน้านี้ได้
- 2) ความน่าเชื่อถือ (Reliability) สารสนเทศที่แสดงถึงเหตุการณ์หรือกิจกรรมทางธุรกิจขององค์กร อย่างถูกต้อง และปราศจากความผิดพลาดหรืออคติ
- 3) ความครบถ้วน (Completeness) สารสนเทศที่ไม่ได้ละเลยส่วนสำคัญของเหตุการณ์หรือกิจกรรมทางธุรกิจที่สำคัญในการวัดผล
- 4) ทันต่อเวลา (Timeliness) สารสนเทศที่สามารถจัดเตรียมให้กับผู้ทำการตัดสินใจในเวลาที่ต้องตัดสินใจ
- 5) สามารถเข้าใจได้ (Understandability) สารสนเทศที่ถูกนำเสนอในรูปแบบที่มีประโยชน์และทำความเข้าใจได้ง่าย
- 6) พิสูจน์ได้ (Verifiability) สารสนเทศที่ได้รับจะเหมือนกันทุกครั้ง กล่าวคือ ไม่ว่าจะให้ใครก็ตามที่มีความรู้มาทำการประมวลผลข้อมูลชุดเดียวกันโดยอิสระแล้ว สารสนเทศซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่ได้ต้องเหมือนกัน

5.7 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของโปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านบัญชี ประกอบด้วย 8 ประการสำคัญ ดังนี้ (วัชนิพร เศรษฐศุคโก, 2545 : 203 – 212)

- 1) วิธีการผ่านรายการ วิธีการผ่านรายการในระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การผ่านรายการแบบกลุ่ม (Batch Posting Transactions) และการผ่านรายการแบบเชื่อมต่อตรง (Real Time Posting Transactions)
- 2) หลักฐานการตรวจสอบ โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่ดีควรมีชุดคำสั่งที่สามารถจัดทำหลักฐานการตรวจสอบเพื่อให้ผู้สอบบัญชีและผู้ตรวจสอบภายในสามารถ

ติดตามหาหลักฐานการบันทึกรายการค้าจนถึงการจัดทำรายงานทางการเงินหรือย้อนรายการค้นหาโดยเริ่มต้นจากรายงานการเงินกลับไปหาหลักฐานการบันทึกรายการค้าได้

3) ความครบถ้วนของบัญชีแยกประเภทและสมุดรายวัน โปรแกรมควรมีบัญชีแยกประเภทและสมุดรายวันให้ครบถ้วนเหมาะสมกับขนาด และประเภทของกิจการที่คาดว่าจะขยายตัวต่อไปในอนาคต เช่น ในกิจการที่ดำเนินธุรกิจซื้อมาขายไป แต่ถ้าในอนาคตกิจการมีแผนการเพิ่มสายธุรกิจ โดยดำเนินธุรกิจการผลิตด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ก็ควรจะเพิ่มสายงานการผลิตที่เพิ่มขึ้นนั้นได้ มิเช่นนั้น ในเวลาที่ต้องบันทึกรายการค้าเพิ่มขึ้น โปรแกรมที่มีอยู่อาจไม่สามารถใช้งานได้ต่อไปทำให้ต้องมีการพัฒนาใหม่หรือจัดซื้อใหม่ทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น

4) ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของข้อมูลในโมดูลของระบบบัญชีแต่ละโมดูล โมดูลของระบบบัญชีแต่ละโมดูลควรเชื่อมโยงข้อมูลถึงกันได้ เพื่อให้กิจการสามารถบริหารงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เช่น โมดูลของระบบเจ้าหนี้เป็นต้น ความสามารถในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างโมดูลของระบบบัญชีแต่ละโมดูลนั้น นอกจากจะมีประโยชน์ทำให้บริหารงาน และการตัดสินใจเป็นไปอย่างรวดเร็วแล้ว ยังมีประโยชน์ในแง่ของเป็นหลักฐานการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชี ผู้ตรวจสอบภายใน และเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรอีกด้วย

5) การควบคุมภายใน โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่ดีควรมีระบบการควบคุมภายในทั้งด้านการควบคุมการนำเข้า การควบคุมการประมวลผล และการควบคุมผลลัพธ์ที่ได้จากการประมวลผล เพื่อเพิ่มความถูกต้อง ครบถ้วน และเชื่อถือได้ของสารสนเทศทางบัญชี รวมทั้งต้องให้ความมั่นใจว่าได้มีระบบการรักษาความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพ เช่น ควรมีการตรวจสอบการป้องกันไม่ให้ผู้ที่ไม่มีสิทธิสามารถนำเข้าข้อมูล เข้าถึงข้อมูลหรือเพิ่มข้อมูล แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลหรือเพิ่มข้อมูลได้โดยการกำหนดรหัสเข้าถึงข้อมูล รวมทั้งควรมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลนำเข้าด้วยการใช้โปรแกรมการตรวจสอบ เช่น การใช้วิธี Zero – Balance Check, Validity Check, Limit Check, Field Check, Self-Checking Digit, Range Check เป็นต้น ควรกำหนดให้มีการตรวจสอบกระบวนการทำงานแต่ละขั้นตอน (Electronic Checklists) อยู่ตลอดเวลาเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า ผู้ใช้จะได้รับสารสนเทศซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่ได้จากการประมวลผลที่ถูกต้องครบถ้วน

และเชื่อถือได้ควรมีการตรวจสอบในแง่ของความถูกต้องของสารสนเทศที่ได้รับว่าถูกต้อง ครบถ้วนหรือไม่ เช่น รายงานทางการเงินสามารถพิมพ์ออกมาได้ถึงแม้ว่ายังไม่มีรายการหรือไม่

6) ความสามารถในการจัดทำรายงาน ผลลัพธ์ที่ได้จากการประมวลผลของสารสนเทศทางบัญชีนั้นแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งนำเสนอให้กับผู้ใช้งานนอกและ ส่วนที่สองเป็นส่วนที่จัดทำและนำเสนอต่อผู้ใช้งานภายในกิจการ ได้แก่ ผู้บริหาร และพนักงานที่เกี่ยวข้องและกลุ่มนำเสนอให้กับผู้ใช้งานนอก เช่น สรรพากร ผู้ถือหุ้น ผู้ที่สนใจ เป็นต้น โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีควรสามารถนำข้อมูลจากแหล่งเดียวกันมาจัดทำรายงานให้ถูกต้อง ครบถ้วนและเหมาะสมแก่ผู้ใช้งานทั้งสองส่วนรวมทั้งควรมีความยืดหยุ่นในการปรับแต่งรูปแบบของรายงานแต่ละประเภท ที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปตามเหตุการณ์ในอนาคตได้ด้วย

7) คู่มือการปฏิบัติงาน การฝึกอบรม และการให้คำปรึกษา โดยจะต้องง่ายต่อการอ่าน และปฏิบัติตามโปรแกรมสำเร็จรูปควรมีคู่มือการปฏิบัติงานให้กับผู้ใช้งาน รวมทั้งควรมีตัวอย่าง และรายละเอียดการปฏิบัติงานในแต่ละหน้าจอภาพ นอกจากนี้ควรมีการอธิบายถึงความหมายของข้อความที่แสดงบนจอภาพที่ชี้ให้เห็นข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน และวิธีการแก้ไขที่เหมาะสมด้วย อนึ่งโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่มีอยู่ในปัจจุบันอาจมีคำช่วยอธิบายปรากฏทางหน้าจอภาพ (On-line Help Screen) เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้ นอกจากนี้ความสะดวกในการติดต่อกับตัวแทนจำหน่ายโปรแกรมเพื่อปรึกษาปัญหาในกรณีฉุกเฉินก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญด้วยเช่นกัน หากการติดต่อกับตัวแทนจำหน่ายเป็นไปอย่างยากลำบากอาจทำให้ผู้ใช้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาสำคัญเฉพาะหน้าได้ และส่งผลกระทบทำให้เกิดความล่าช้าในการทำงานอีกด้วย

8) ความง่ายและความคล่องตัวในการใช้งาน โปรแกรมสำเร็จรูปควรมีระบบที่ใช้งานเช่น การออกแบบให้สามารถใช้งานบน Windows ได้มีคำช่วยอธิบายบนจอภาพ รวมทั้งมีระบบที่ ผู้ใช้สามารถสื่อสารกับตัวเครื่องคอมพิวเตอร์ และได้รับการตอบสนองโดยทันทีอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้โปรแกรมควรมีความคล่องตัว ในการใช้งานตามความต้องการที่เปลี่ยนไปของกิจการ การเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชีหรือการเปลี่ยนแปลง

ทางกฎหมายภาษีอากรด้วยการเขียนโปรแกรมทางเลือก (Option) เอาไว้ให้ผู้ใช้งานสามารถเลือกใช้ได้ตามต้องการ

5.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิตยา มณีรัตน์ (2553) ได้ศึกษาการใช้ระบบบริหารการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) ในจังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการใช้ระบบ e-LAAS ทั้ง 5 ปัจจัย ให้ความสำคัญอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ด้านความรู้ความเข้าใจในการใช้ระบบ e-LAAS จำนวน 4 ระบบพบว่า ระบบงบประมาณ มีความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุด ระบบบัญชีมีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก ส่วนระบบข้อมูลรายรับ และระบบข้อมูลรายจ่าย มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง

วิภา จงรักษ์สัตย์ (2544) ได้ศึกษาการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในทางบัญชีของธุรกิจ ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่า ธุรกิจส่วนใหญ่นิยมใช้เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ มีเพียงธุรกิจขนาดทุนจดทะเบียนมากกว่า 20 ล้านบาทบางรายเท่านั้นที่ใช้เครื่องมินิคอมพิวเตอร์และเครื่องเมนเฟรมคอมพิวเตอร์ ธุรกิจที่มีทุนจดทะเบียนมากกว่า 10 ล้านบาทส่วนใหญ่ใช้ซอฟต์แวร์บัญชีที่เขียนขึ้นเอง สำหรับธุรกิจที่มีทุนจดทะเบียน 5-10 ล้านบาทใช้ซอฟต์แวร์บัญชีสำเร็จรูป และมีการนำเอาซอฟต์แวร์บัญชีสำเร็จรูป และซอฟต์แวร์บัญชีที่เขียนเองไปใช้ในระบบลูกหนี้ ระบบเจ้าหนี้ ระบบบัญชีแยกประเภท และระบบขาย

ส่วนปัญหาการนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในงานบัญชี พบว่าปัญหาที่สำคัญ 3 ลำดับ ได้แก่ ปัญหาด้านบุคลากร(ผู้ใช้) ได้แก่ผู้ใช้ไม่มีความชำนาญและไม่มีความรู้ความเข้าใจในระบบ ปัญหาด้านโปรแกรมที่ใช้ทำบัญชี ได้แก่โปรแกรมที่ใช้ทำบัญชีช้าไม่ทันเวลา และมักเกิดปัญหาในการทำงานบ่อยครั้ง และปัญหาด้านฮาร์ดแวร์ ได้แก่เครื่องคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องไม่มีคุณภาพและมีจำนวนไม่เพียงพอ สำหรับปัญหาอื่นๆ ที่พบ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับระบบเครือข่ายการเชื่อมโยงข้อมูลล่าช้าและมักเกิดความล้มเหลว ธุรกิจส่วนใหญ่พบปัญหาเรื่องไวรัส จึงมีแนวทางในการแก้ไขโดยมีโปรแกรมป้องกันไวรัสและทำการสำรองข้อมูล และถ้าคอมพิวเตอร์มีปัญหาจะแก้ไขโดยส่งไปซ่อมที่บริษัทผู้ขาย

Maltz (2000) ได้ศึกษาวิธีการประเมินความสำเร็จขององค์กร โดยใช้วิธีการดำเนินงานหลายมิติแบบเคลื่อนไหว (Dynamic Multi-dimensions Performance : DMP) ประกอบด้วยมิติทางด้านการเงิน มิติทางด้านการตลาดหรือลูกค้า มิติทางด้านการบริหาร มิติทางด้านการพัฒนาบุคลากร และมิติทางด้านอนาคต จากผลการศึกษาพบว่า 1) มิติทางด้านการเงิน ตัววัดที่เหมาะสมซึ่งเป็นตัววัดที่ได้คะแนนในอันดับต้นได้แก่ ยอดขาย กำไรสุทธิ การเพิ่มขึ้นของรายได้ 2) มิติทางด้านการตลาดหรือลูกค้า ตัววัดที่เหมาะสมได้แก่ ความพึงพอใจของลูกค้า อัตราการรักษาลูกค้า และคุณภาพในการให้บริการ 3) มิติทางด้านการบริหาร ตัววัดที่เหมาะสม ได้แก่ ระยะเวลาในการเข้าสู่ตลาดสินค้าและบริการใหม่ และคุณภาพของพัฒนาสินค้าใหม่และกระบวนการในการบริหารโครงการ 4) มิติทางด้านการพัฒนาบุคลากร ตัววัดที่เหมาะสม ได้แก่ อัตรารักษานักงานที่มีความสามารถสูง คุณภาพของการพัฒนาเทคนิคและบุคลากรที่มีความสามารถ และคุณภาพของพัฒนาความเป็นผู้นำ 5) มิติทางด้านอนาคต ตัววัดที่เหมาะสม ได้แก่ ความลึก และคุณภาพในการวางแผนกลยุทธ์ และการเตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมจากภายนอก ซึ่งตัวชี้วัดพื้นฐานทั้ง 5 มิตินี้ เป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรในปัจจุบัน

6. วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “การประเมินความสำเร็จของรายงานทางการเงิน โดยการบันทึกบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) กับการบันทึกบัญชีด้วยระบบมือ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่” เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้กลุ่มประชากรตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาจากข้อมูล 2 แหล่ง คือ 1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการศึกษาข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 113 แห่ง โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับระบบบันทึกบัญชีขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามคำสั่ง กฎระเบียบและข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย แบบสอบถามประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลเกี่ยวกับการ

ประเมินความสำเร็จของรายงานทางการเงิน ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการบันทึกบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) กับการบันทึกบัญชีด้วยระบบมือ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ และข้อเสนอแนะอื่นๆ 2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการศึกษาระเบียบ วิธีปฏิบัติงานของหน่วยงาน งานวิจัย เอกสารบทความทางวิชาการต่างๆ และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) กับการบันทึกบัญชีด้วยระบบมือ ตามองค์ประกอบหลัก 3 หัวข้อ คือระบบข้อมูลรายรับ ระบบข้อมูลรายจ่าย และระบบบัญชี เมื่อให้คะแนนจากแบบสอบถามแล้ว จึงทำการรวบรวมคะแนน และทำการประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วคิดคะแนนจากแบบสอบถามเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) กับการบันทึกบัญชีด้วยระบบมือ ตามองค์ประกอบหลัก 3 หัวข้อ คือ ระบบข้อมูลรายรับ ระบบข้อมูลรายจ่าย และระบบบัญชี และนำค่าเฉลี่ยร้อยละที่ได้ มาเทียบหาระดับความสำเร็จของรายงานทางการเงิน ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่

7. ผลการศึกษา

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีช่วงอายุระหว่าง 26-35 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการบัญชี มีประสบการณ์ทำงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระหว่าง 6-10 ปี อยู่ในตำแหน่งนักวิชาการเงินและบัญชี และทำงานอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง

ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินความสำเร็จของรายงานทางการเงิน โดยการบันทึกบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) กับการบันทึกบัญชีด้วยระบบมือ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ การศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาการบันทึกบัญชี 3 ระบบ คือระบบข้อมูลรายรับ ระบบข้อมูลรายจ่าย ระบบบัญชี ผลการศึกษากการประเมินความสำเร็จของรายงานทางการเงิน โดยการบันทึกบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) กับการบันทึกบัญชีด้วยระบบมือ ทั้ง 3 ระบบ ดังนี้

ระบบข้อมูลรายรับ พบว่า การบันทึกบัญชีด้วยระบบมือมีระดับความสำเร็จมากกว่า การบันทึกบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 99.33 กับ 59.17 ตามลำดับ สาเหตุที่การบันทึกบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) มีระดับความสำเร็จน้อยกว่าระบบมือ เพราะโปรแกรมขัดข้องบ่อยทำให้การบันทึกบัญชีไม่ต่อเนื่อง และโปรแกรมช้าเวลาที่มีผู้ใช้งานจำนวนมาก สัญญาณอินเตอร์เน็ตขัดข้องทำให้บันทึกข้อมูลไม่ได้

ระบบข้อมูลรายจ่าย พบว่า การบันทึกบัญชีด้วยระบบมือมีระดับความสำเร็จมากกว่า การบันทึกบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 99.50 กับ 50.50 ตามลำดับ สาเหตุที่การบันทึกบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) มีระดับความสำเร็จน้อยกว่าระบบมือ เพราะโปรแกรมขัดข้องบ่อยทำให้การบันทึกบัญชีไม่ต่อเนื่อง และโปรแกรมช้าเวลาที่มีผู้ใช้งานจำนวนมาก สัญญาณอินเตอร์เน็ตขัดข้องทำให้บันทึกข้อมูลไม่ได้

ระบบบัญชี พบว่า การบันทึกบัญชีด้วยระบบมือมีระดับความสำเร็จมากกว่า การบันทึกบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 98.79 กับ 46.79 ตามลำดับ สาเหตุที่ทำให้การบันทึกบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) มีระดับความสำเร็จน้อยกว่าระบบมือ เพราะงบทะเบียนทรัพย์สินไม่ได้ลงในระบบ ตั้งแต่เริ่มแรกทำให้ไม่ครบถ้วนทุกรายการ และหากไม่สามารถบันทึกบัญชีเป็นปัจจุบันได้ ก็ไม่สามารถปิดบัญชีได้ทันภายในวันที่ 30 กันยายนของทุกปี ซึ่งจะต้องยุ่งยากในการขอล้างระบบกับกลุ่มพัฒนาระบบบัญชี สำนักบริหารการคลังท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคที่มีผลต่อการบันทึกบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) กับการบันทึกบัญชีด้วยระบบมือ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่

การบันทึกบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีปัญหาการบันทึกบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) ในเรื่องโปรแกรมที่ใช้ทำบัญชีเกิดปัญหาในการทำงานบ่อยครั้ง จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 69.9 แต่ปัญหาเรื่องอื่นๆ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ไม่ชี้ว่าพบปัญหา

การบันทึกบัญชีด้วยระบบมือ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีปัญหาการบันทึกบัญชีด้วยระบบมือ ในเรื่องพนักงานบันทึกบัญชีมีน้อย จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 60.2 รองลงมาผู้บริหารไม่มีความรู้ ความเข้าใจทางบัญชี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 52.2 แต่ปัญหาเรื่องอื่นๆ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ไม่ชี้ว่าพบปัญหา

8. ข้อเสนอแนะ

การประเมินความสำเร็จของรายงานทางการเงิน โดยการบันทึกบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) กับการบันทึกบัญชีด้วยระบบมือ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีข้อเสนอแนะจากการศึกษา ดังนี้

1. กลุ่มพัฒนาระบบบัญชี สำนักบริหารการคลังท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ควรตรวจสอบ และแก้ไขโปรแกรม e-LAAS ที่ขัดข้องบ่อยให้ดีขึ้น เพื่อที่จะให้การบันทึกบัญชีเป็นไปอย่างต่อเนื่อง
2. สํารวจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีปัญหาทางด้านสัญญาณอินเทอร์เน็ต เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขต่อไป
3. ควรจัดอบรมในแต่ละจังหวัด และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำบทเรียนทรัพย์สินตั้งแต่เริ่มแรกมาลงในระบบให้เสร็จ
4. กลุ่มพัฒนาระบบบัญชี สำนักบริหารการคลังท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ควรเลือกที่จะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บันทึกบัญชีเพียงระบบเดียว เพราะการบันทึกบัญชีทั้งสองระบบควบคู่กันทำให้การทำงานซ้ำซ้อน ผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถบันทึกบัญชีเป็นปัจจุบันได้ ส่งผลให้ปิดบัญชีไม่ได้ภายใน 30 กันยายนของทุกปี ซึ่งทำให้ยุ่งยากในการขอล้างระบบบัญชีในปีงบประมาณที่ผ่านมา เพื่อที่จะสามารถบันทึกบัญชีในปีงบประมาณปัจจุบันได้

บรรณานุกรม

- กระทรวงมหาดไทย. (2554). *ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547*.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.(2554). “จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย”. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ: 11 ตุลาคม 2554
จาก<http://www.thailocaladmin.go.th/>
- กลุ่มพัฒนาระบบบัญชี สำนักบริหารการคลังท้องถิ่น. (2547). *การประเมินความสำเร็จของรายงานทางการเงิน: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.เอกสารราชการ. คู่มือบันทึกบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*.
- กลุ่มพัฒนาระบบบัญชี สำนักบริหารการคลังท้องถิ่น. (2554). *ระบบบันทึกบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (e-LAAS): กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.เอกสารราชการ. คู่มือบันทึกบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*.
- กลุ่มพัฒนาระบบบัญชี สำนักบริหารการคลังท้องถิ่น. (2547). *ระบบบันทึกบัญชีด้วยมือ (Manual Accounting System): กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.เอกสารราชการ. คู่มือบันทึกบัญชี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2547). *การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พิพิธการพิมพ์
- คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์. (2547) *รายงานผลการประเมินองค์ประกอบของมาตรฐานการควบคุมภายในระดับองค์กร*. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นิตยา มณีรัตน์. (2553). “ได้ศึกษาการใช้ระบบบริหารการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) ในจังหวัดเชียงใหม่” การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิภา จงรัชส์สัตย์. (2544). “ได้ศึกษาการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในทางบัญชีของธุรกิจ ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วัชนีพร เศรษฐ์สัโก. (2545). ระบบสารสนเทศทางการบัญชี. กรุงเทพฯ :

ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี เจ พรินต์ติ้ง.

ศรัณย์ ชูเกียรติ. (2550). แนวคิดเกี่ยวกับระบบสารสนเทศทางการบัญชี. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่.(2554). “จำนวนองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่”. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ: 11 ตุลาคม 2554

จาก <http://local.chiangmai.go.th/>

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่.(2554). “ความเป็นมาขององค์การ

บริหารส่วนตำบล”. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ: 11 ตุลาคม 2554

จาก <http://local.chiangmai.go.th/>

อรรถพล ตรีตานนท์. (2539). ระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่สำคัญ, ไมโครคอมพิวเตอร์,

กันยายน 2539, หน้า 137-145.

Maltz, Alan C. (2000). *Defining and Measuring Organizational Success :*

A Multi – dimensional Framework. Doctoral dissertation.

Stevens Institute of Technology.